

Raadsvoorstel 'Bouwen aan Vertrouwen'

Wettelijke basis

Niet van toepassing.

Inleiding

In opdracht van de agendacommissie en het presidium heeft een werkgroep met raadsleden gewerkt aan een opdracht dat aansluit bij het programma 'Bouwen aan Vertrouwen'. Het doel van de opgave 'Bouwen aan Vertrouwen', zoals vastgesteld in de raad van 7 februari 2023, is dat de gemeente Zwijndrecht samen met de samenleving werkt aan grote opgaven, waarbij de samenleving en gemeente over en weer weten wat je van elkaar kunt verwachten en vertrouwen hebt in elkaar.

De werkgroep heeft, ondersteund door de griffie en met externe begeleiding van adviseurs van WagenaarHoes Organisatieadvies, gewerkt aan het scherp krijgen van de mogelijkheden (interventies) waarmee het vertrouwen daadwerkelijk kan worden versterkt. Daartoe zijn 50 van deze interventies vastgesteld die door de werkgroep zijn beoordeeld op de impact die zij hebben op de gestelde doelen en de investeringen die daarvoor moeten worden gedaan. Samen met de waardering die de raads(commis)sieleden aan de doelstellingen hebben gegeven is daaruit een "impact-matrix" voortgekomen waar alle interventies zijn weergegeven en zichtbaar wordt welke interventies interessant kunnen zijn om verder uit te werken. De werkgroep heeft op basis daarvan een top 5 van interessante interventies uitgewerkt. Daarbij is ook vastgesteld dat twee interventies, hoewel deze niet in eerste instantie in de top 5 zijn gekozen, vanwege het feit dat deze twee de hoogste impact op de doelstellingen (maar ook de hoogste impact op de investeringen) hebben toch zullen worden meegenomen om ook deze aan de raad ter afweging voor te stellen. Het betreffen interventies die vooral meer invulling geven aan de (digitale) participatie van inwoners in het gemeentebestuur.

De 5+2 interventies zijn:

Nr	Interventie Top 5+2
#1	Opzetten communicatiestrategie
#21	Meespraak op oriëntatieavonden
#26	Inrichten motie-markt (o.a. voor jongeren)
#30	Burgerberaad
#32	Burgerbegroting
#33	<i>Burgerparticipatieplatform</i>
#34	<i>Vormen van co-productie</i>

In dit raadsvoorstel wordt beschreven hoe dit proces is verlopen en welke resultaten dat heeft opgeleverd (zie bijlage) en wordt een voorstel voor de verdere implementatie gedaan. De werkgroep wil benadrukken dat zij op basis van objectieve criteria heeft samengewerkt aan dit voorstel en er geen politieke afwegingen hebben plaatsgevonden. De politieke afweging vindt plaats bij de behandeling van dit voorstel in de raad.

Gevraagd besluit

De gemeenteraad van Zwijndrecht besluit om:

1. Als volgt om te gaan met de 5 door de werkgroep geselecteerde interventies en de 2 daaraan toegevoegde interventies:

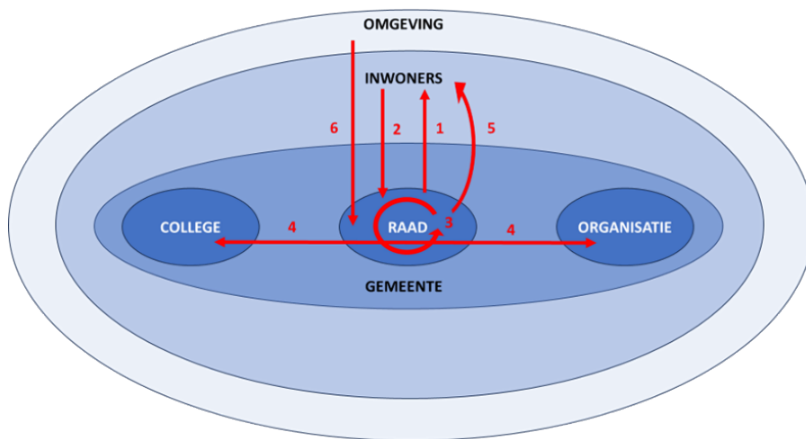
- 1.1. De interventies “opzetten van een communicatiestrategie” en “het organiseren van meespraak tijdens oriëntatieavonden” voor te bereiden en te implementeren in de 1^e helft van 2024;
- 1.2. De interventie “inrichten van een motiemarkt (o.a. voor jongeren)” voor te bereiden in de 2^e helft van 2024 en voor het eerst te organiseren in aanloop naar de kadernota 2026 (maart/april 2025);
- 1.3. Het college opdracht te geven om, in samenspraak met de raad, nader onderzoek te doen naar de mogelijke implementatie van een “burgerparticipatieplatform” en “vormen van co-productie” en dit zo mogelijk vorm te geven in de 1^e helft van 2024;
- 1.4. De implementatie van de interventies “burgerberaad” en “burgerbegroting” afhankelijk te maken van en pas ter besluitvorming voor te leggen na de uitkomsten van het hierboven genoemde onderzoek (3^e kwartaal 2024);
2. Een bedrag van 25.000 euro beschikbaar te stellen als werkbudget voor 1) het kunnen implementeren van de interventies “opzetten van een communicatiestrategie”, “het organiseren van meespraak tijdens oriëntatieavonden” en “inrichten van een motiemarkt (o.a. voor jongeren)” en 2) het doen van onderzoek naar de interventies “burgerparticipatieplatform” en “vormen van co-productie”.
3. Het vervolg van dit proces (van ideeënfase naar implementatiefase) als volgt aan te sturen:
 - 3.1. Actieve sturing/begeleiding op het gehele proces door een stuurgroep bestaande uit twee raadsleden, één medewerker van de griffie, één communicatiemedewerker en één adviseur;
 - 3.2. Per intervisie een projectteam in te richten voor onderzoek en realisatie, bestaande uit twee raadsleden, één medewerker van de griffie, ambtenaren en eventueel belanghebbenden;
 - 3.3. Rapportage aan de raad door de stuurgroep (eind '24 en eind '25).
4. Op twee momenten met de raad te spreken over de voortgang van de voorgestelde interventies: in het 4e kwartaal van 2024 en het 4e kwartaal van 2025.

Beoogd effect

Het doel van de opgave 'Bouwen aan Vertrouwen' is dat de gemeente Zwijndrecht samen met de samenleving werkt aan grote opgaven, waarbij de samenleving en gemeente over en weer weten wat je van elkaar kunt verwachten en vertrouwen hebt in elkaar. De interventies die worden voorgesteld om in de komende periode te gaan implementeren hebben het doel daaraan bij te dragen. Deze interventies komen voort uit de doelstellingen die de werkgroep bouwen aan vertrouwen heeft geformuleerd:

1. Het verbeteren van de communicatie tussen raad en inwoners (informereren/uitleggen, luisteren en zichtbaarheid);
2. Het verbeteren van de betrokkenheid van inwoners bij het besluitvormingsproces van de raad (actief participeren in besluitvorming);
3. Het verbeteren van het functioneren van de raad;
4. De verbeteren van de samenwerking tussen raad, college en organisatie;
5. Het verbeteren van de ondersteuning vanuit de raad aan inwoners bij nieuwe initiatieven;
6. Het zorgdragen voor vernieuwing door contact met de buitenwereld.

Grafisch zit dit er als volgt uit:

In dit raadsvoorstel ligt de focus op de doelstellingen 1 en 2. In een sessie met de gehele raad (7 september jl.) is gebleken dat de raad op dit moment de meeste waarde hecht aan deze doelstellingen.

De werkgroep adviseert te onderzoeken wat het effect zal zijn van de voorgenomen interventies. Er zal daartoe contact worden gelegd met het Onderzoekscentrum Drechtsteden om te onderzoeken of er goede meetmethoden zijn om hierin meer inzicht te krijgen.

Argumenten

De voorgestelde interventies betreffen interventies die aan de hand van een zorgvuldig afwegingsproces door de werkgroep en gemeenteraad naar voren zijn gekomen (zie bijlage). De werkgroep denkt dat deze interventies een positief effect zullen hebben op het vertrouwen van inwoners.

Kanttekeningen

Het daadwerkelijk implementeren van de gekozen interventies zal projectmatig moeten worden gerealiseerd. Daarbij is van belang dat alle benodigde middelen in tijd en geld ter beschikking worden gesteld om de implementatie mogelijk te maken.

Personele consequenties

Vanwege de beoogde uitbreiding van de griffie per 1 januari 2024, lijken er vooralsnog geen personele consequenties te zijn. In de eerder door de werkgeverscommissie aangekondigde herijking rondom de pensionering van de huidige raadsadviseur zal dit opnieuw worden bekeken.

Communicatie

Het is belangrijk dat inwoners worden geïnformeerd over de (tussen)resultaten van dit traject. Het kan daarbij verstandig zijn om deze communicatie te koppelen aan de communicatie die wellicht vanuit het college en/of de ambtelijke organisatie plaatsvindt. Dit moet verder tussen de communicatie-medewerkers worden afgestemd.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Vervolg

<Afhankelijk van de besluitvorming van de raad over de wijze waarop het vervolg zal worden aangestuurd: zie beslispunt 3>

Advies en draagvlak

De werkgroep bestaat uit vier raadsleden vanuit verschillende gremia binnen de raad. Op deze manier is middels de samenstelling van de werkgroep gezocht naar voldoende draagvlak binnen de raad. Daarnaast is de raad op 7 september meegenomen in het proces om te komen tot dit raadsvoorstel. Raads(commis)sieleden hebben hierbij het belang dat zij hechten aan verschillende doelstellingen en investeringen aangegeven. Deze uitkomst vormt een belangrijke basis voor dit raadsvoorstel.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

- Raadsvoorstel “Plan van aanpak Bouwen aan Vertrouwen” (2022-0195915).

Financiële informatie

Het is lastig om concreet per interventie aan te geven wat er precies aan middelen (geld en capaciteit) nodig is om de implementatie mogelijk te maken:

- Voor het “opzetten van een communicatiestrategie” is inmiddels capaciteit beschikbaar. Uit het communicatieplan zal blijken wat er aan middelen nodig is om uitvoering te geven aan het plan. Besluitvorming daarover vindt dan plaats. Op dit moment zijn er dus geen middelen nodig.
- Voor het “organiseren van meespraak tijdens oriëntatieavonden” en “inrichten van een motiemarkt (o.a. voor jongeren)” zal vooral capaciteit van de griffie nodig zijn. Inmiddels heeft de griffie per 1-1-2024 extra capaciteit beschikbaar gekregen en vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat dit voldoende is om ook aan deze interventies invulling te geven. Wel zal het nodig zijn om hier en daar externe expertise in de huren, facilitaire kosten te maken om deze gelegenheden vorm te geven, etc.
- Voor het onderzoek naar “burgerparticipatieplatform” en “vormen van co-productie” kan het nodig zijn om hier en daar expertise in te huren of op bezoek te gaan bij gemeenteraden die hier meer ervaring mee hebben. We verwachten hier beperkte kosten.
- Mogelijk kosten als gevolg van de resultaten van bovengenoemd onderzoek worden t.z.t. aan de gemeenteraad voorgelegd.

De werkgroep stelt voor om een werkbudget toe te kennen van 25.000 euro ter dekking van bovengenoemde kosten, zodat de werkgroep enige armslag heeft. De raad zal tijdens de evaluatiemomenten door de werkgroep worden geïnformeerd over de uitputting van dit werkbudget.

Adviezen

- Advies financiën
- Advies communicatie

Bijlage: Resultaten onderzoek 'Bouwen aan Vertrouwen'

Datum: 21-11-2023

Inleiding

●●● De gemeente Zwijndrecht wil het vertrouwen van inwoners in de gemeente versterken. Daartoe is een programma gestart met de naam 'Bouwen aan Vertrouwen'. De gemeenteraad van Zwijndrecht heeft het initiatief genomen om te kijken naar mogelijkheden om het vertrouwen te versterken voor zover dat de gemeenteraad zelf betreft. Om hier concreet invulling aan te geven heeft de gemeenteraad uit haar midden een werkgroep samengesteld waarin vier raadsleden en een vertegenwoordiging van de griffie zitting hebben. Door de agendacommissie en het presidium zijn daarbij twee concrete opdrachten aan de werkgroep meegegeven:

1. Wat betekent het bouwen aan vertrouwen voor de invulling van het BOB-model van de raad?
2. Wat betekent het bouwen aan vertrouwen voor de communicatie vanuit de raad?

De werkgroep is aan de slag gegaan met deze opdracht en in dit memo wordt beschreven welk proces de werkgroep daarbij heeft gelopen, wat de resultaten daarvan zijn en wordt een voorstel aan de gemeenteraad gedaan voor vervolg. De werkgroep heeft besloten om zich in dit proces te laten bijstaan door adviseurs van WagenaarHoes Organisatieadvies.

Relatie 'Bouwen aan Vertrouwen' en de Quick Scan Lokale Democratie

●●● De gemeenteraad heeft op 7 februari 2023 het plan van aanpak 'Bouwen aan Vertrouwen' vastgesteld. Hierin staat omschreven dat de gemeente Zwijndrecht samen met de samenleving werkt aan grote projecten. Hierbij is het van belang dat de verwachtingen over en weer duidelijk zijn en er vertrouwen is in elkaar. Het plan van aanpak is uitgewerkt aan de hand van drie bouwstenen: dienstverlening, communicatie en participatie.

Als onderdeel van het plan van aanpak 'Bouwen aan vertrouwen' is een 'foto' gemaakt van de lokale democratie door middel van de Quick Scan Lokale Democratie. Deze vragenlijst is uitgezet onder inwoners, college, ambtelijke organisatie en raad. De werkgroep van de raad heeft de uitkomsten van deze Quick Scan Lokale Democratie, en het advies van de begeleidingscommissie Quick Scan Lokale Democratie van oktober 2023, gebruikt als startpunt voor de verdere uitwerking van de opdracht. Een aantal uitkomsten dat meegenomen is in dit voorstel of meegenomen wordt in de verdere uitwerking van de interventies: beter luisteren naar inwoners (actief en met open houding), inwoners laten meepraten en hen informeren over hoe zij kunnen meepraten, open en controleerbaar werken in het kader van communicatie, besluiten uitleggen, contact leggen met inwoners die zich niet uit zichzelf laten horen.

Proces & resultaten

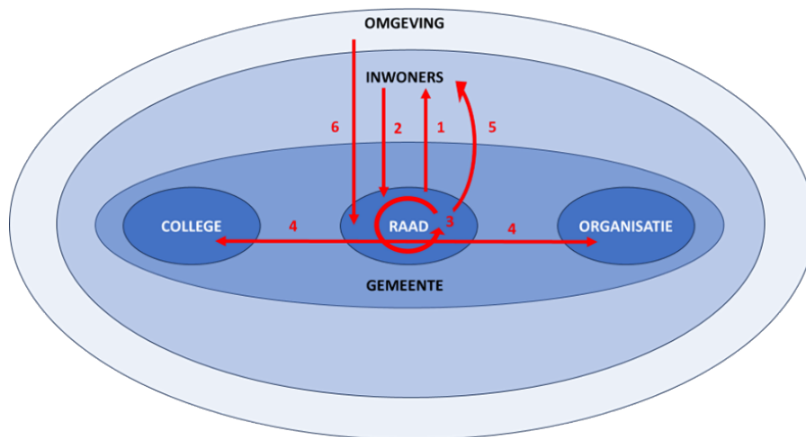
●●● Bij de start stelde de werkgroep vast dat een bredere beschouwing van het begrip vertrouwen nodig is om het verdere onderzoek in een juist perspectief te plaatsen. Een verandering in de invulling van het BOB-model en het verbeteren van de communicatie vanuit de raad kunnen goede maatregelen zijn, maar zonder goede context is dat moeilijk te beoordelen.

Vertrouwen in een bredere context

Als we kijken naar de mogelijkheden die de raad heeft om het vertrouwen te versterken, dan zijn er in principe 6 knoppen om aan te draaien:

1. Het verbeteren van de communicatie tussen raad en inwoners (informer/uitleggen, luisteren en zichtbaarheid);
2. Het verbeteren van de betrokkenheid van inwoners bij het besluitvormingsproces van de raad (actief participeren in besluitvorming);
3. Het verbeteren van het functioneren van de raad;
4. De verbeteren van de samenwerking tussen raad, college en organisatie;
5. Het verbeteren van de ondersteuning vanuit de raad aan inwoners bij nieuwe initiatieven;
6. Het zorgdragen voor vernieuwing door contact met de buitenwereld.

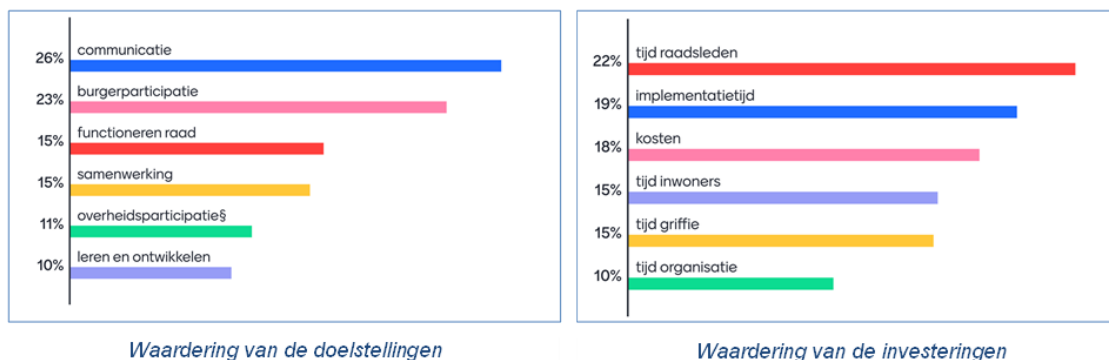
In het plaatje hieronder wordt dit grafische weergegeven:

Met bovenstaande modellering wordt het handelingsperspectief ten aanzien van het thema 'vertrouwen' verbreed en kan breder gekeken worden naar mogelijke interventies om dat te versterken.

Waardering van doelstellingen en investeringen

Kijkend naar de 6 doelstellingen die samen bepalen in welke mate inwoners vertrouwen hebben in de gemeente is het van belang om te bepalen hoe de doelstellingen zich onderling met elkaar verhouden. Het kan zijn dat de ene doelstelling op dit moment van meer waarde wordt gezien dan de andere. Bijvoorbeeld als er door inwoners veel wordt geklaagd over de communicatie, dan is het wellicht nu belangrijk om juist te werken aan het verbeteren van deze doelstelling. Interventies die invloed hebben op het verbeteren van de communicatie kunnen daarmee op dit moment de voorkeur van de raad hebben. De raads(commis)sieleden hebben zich tijdens een sessie op 7 september jl. kunnen uitspreken over de waarde die zij hechten aan de zes doelstellingen. In groepjes is over deze doelstellingen gediscussieerd en uiteindelijk heeft ieder raads(commis)sielid individueel kunnen bepalen welke waarde hij/zij aan de zes doelstellingen geeft. Dat kon door in totaal 100 punten over deze doelstellingen te verdelen en de resultaten anoniem te delen met behulp van de Mentimeter. Evenzo is gesproken over de verschillende aspecten rondom investeringen die nodig zijn om de interventies te kunnen realiseren. Ook over deze aspecten kon ieder raadslid 100 punten toekennen. De resultaten staan in onderstaande tabellen weergegeven:

Op dit moment wordt door de raads(commis)sieleden het meeste waarde gehecht aan de doelstellingen met betrekking tot het verbeteren van de communicatie met en de participatie van inwoners. Voor wat betreft de investeringen hebben de raadsleden een voorkeur voor interventies die weinig tijd van raadsleden vergen, die snel kunnen worden geïmplementeerd en die niet al te veel geld kosten.

Inventarisatie van mogelijke interventies: 50 mogelijke interventies

De werkgroep heeft een inventarisatie gedaan van mogelijke interventies die invloed hebben op één of meer van de zes hierboven genoemde doelstellingen. In totaal is een lijst van 50 mogelijke interventies samengesteld. Per interventie is vastgesteld in welke mate deze effect heeft op de doelstellingen die samen het vertrouwen van inwoners bepalen. Ook is van iedere interventie bepaald welke investeringen in tijd en geld nodig zijn om de interventie mogelijk te maken. Zo kan per interventie bepaald worden wat de impact is op doelstelling en investeringen. Deze scores zijn verwerkt in het excel-bestand waarmee alle 50 interventies zijn gewaardeerd op impact op de doelstellingen en de investeringen. Door deze impact te “wegen” met de belangen die hierboven door de raad aan de doelstellingen en de investeringen zijn gegeven, wordt voor iedere interventie een *gewogen* impact bepaald. Deze impact wordt geplot in een “Impactmatrix”. De impactmatrix die hierdoor is ontstaan wordt in bijlage 1 weergegeven. In bijlage 2 is de totale lijst van interventies weergegeven.

Selectie van interventies door de werkgroep

Kijkend naar de impact-matrix (zie bijlage 1) heeft de werkgroep drie interessante categorieën bepaald om nader naar te kijken. Het gaat om de volgende groepen van interventies:

1. Interventies met een hoge impact (+++), maar ook wel hoge kosten (---);
2. Interventies met een behoorlijke impact (++), maar ook wat lagere kosten (--);
3. Interventies met een redelijke impact (+), maar met lage kosten (-).

Dat levert het volgende overzicht van de nadere selectie van interventies op:

Groep	Nr in lijst	Naam interventie	Korte omschrijving
1	30	Instellen van Burgerberaad	Een burgerberaad is een, fysieke of digitale, bijeenkomst waarin willekeurig geselecteerde burgers samenkomen om gezamenlijk en geïnformeerd te discussiëren over complexe maatschappelijke kwesties en beleidsvorming.
	32	Instellen van een Burgerbegroting	Een burgerbegroting is een proces waarbij burgers rechtstreeks betrokken worden bij het verdelen van een deel van de publieke middelen, waardoor ze inspraak hebben in de besluitvorming over de besteding van overheidsbudgetten.
	33	Instellen van een Burgerparticipatieplatform	Een burgerparticipatieplatform is een online digitaal platform dat burgers de mogelijkheid biedt om actief deel te nemen aan

Groep	Nr in lijst	Naam interventie	Korte omschrijving
			besluitvormingsprocessen, meningen te delen en directe input te leveren aan beleidsmakers.
	34	Instellen van vormen van co-productie	Vormen van co-productie omvatten samenwerking tussen burgers en overheidsinstanties, waarbij beide actief bijdragen aan het ontwerpen, implementeren en beheren van diensten, projecten of beleidsmaatregelen.
2	1	Opzetten communicatiestrategie	Een communicatiestrategie is een plan dat gericht is op effectieve en doelgerichte informatieoverdracht naar de burgers, met als doel transparantie, betrokkenheid en begrip over gemeentelijke zaken te bevorderen.
	3	Verslag van raadsvergaderingen	Het opstellen van verslagen van onderwerpen die besproken zijn tijdens raadsvergaderingen en die ter beschikking stellen aan inwoners.
	4	Centraliseren raadsinformatie en streaming	Het bij elkaar brengen van alle raadsdocumentatie en digitale toegang tot vergaderingen waardoor vergaderingen en bijbehorende informatie gemakkelijker toegankelijk zijn voor inwoners.
	19	Werkbezoeken	Het doen van werkbezoeken aan organisaties, bedrijven, wijken, etc om raadsleden de mogelijkheid te geven zich een beter beeld uit de praktijk te vormen.
	21	Meespraak op oriëntatieavonden	Het mee kunnen praten van inwoners tijdens oriëntatieavonden die door de raad rondom een specifiek onderwerp worden georganiseerd.
	22	Kinderconferentie	Het organiseren van een conferentie speciaal gericht op kinderen om hen in staat te stellen zich te uiten over onderwerpen die zij belangrijk vinden waardoor daarover een beter beeld ontstaat bij de raad.
	23	Zeepkist/inwonerspodium	Het voor inwoners mogelijk maken dat er buiten formele momenten mogelijkheid ontstaat om ideeën voor te leggen aan de raad of het college.
	24	Instellen raadssprekuur	Het mogelijk maken dat inwoners zich kunnen inschrijven voor een spreekuur met een of meer raadsleden om over specifieke zaken van gedachten te wisselen.
	25	Meer vorm geven aan petitie	Het creëren van meer mogelijkheden voor inwoners om petitie te kunnen indienen aan de raad.
	26	Inrichten motie-markt (oa voor jongeren)	Mogelijk maken dat inwoners moties kunnen indienen en die kunnen bespreken met raadsleden die deze dan eventueel kunnen inbrengen tijdens de raadsvergadering.
	28	Bijeenkomst waarin zienswijzen worden toegelicht	Het organiseren van bijeenkomsten waarin raadsleden/partijen toe kunnen lichten welke zienswijzen zij over bepaalde onderwerpen hebben.
	29	Op uitnodiging langs bij organisaties	Het bezoeken van organisaties die de raad actief uitnodigen om bij hen te komen kijken.
3	2	Uitleggen besluitvormingsproces	Het beter informeren van inwoners over de manier waarop het besluitvormingsproces eruit ziet. Door meer duidelijkheid hierover kan er ook meer begrip en daarmee vertrouwen ontstaan.
	5	Terugkoppeling naar sprekers tijdens carrousel	Het geven van een terugkoppeling door raadsleden aan sprekers tijdens de carrousel om hen te informeren over het resultaat.
	16	Leidraad dialoog structureel inzetten	De leidraad dialoog, die nu incidenteel wordt toegepast, structureel inzetten.
	27	Inloopmomenten voorafgaand aan raadsvergaderingen	Het voor inwoners mogelijk maken om voorafgaand aan raadsvergaderingen contact te leggen met aanwezig raadsleden om hen te kunnen spreken.
	38	Verhogen budget rekenkamer	Door het verhogen van het budget van de rekenkamer kunnen er meer onderzoeken plaatsvinden dat tot meer transparantie leidt.

Tijdens de werkgroepvergaderingen van 19 en 26 september heeft de werkgroep op basis van deze interventies een top 5 samengesteld met als doel om deze verder uit te werken en als advies voor te

leggen aan de gemeenteraad. Daarbij is ook vastgesteld dat twee interventies, hoewel deze niet in eerste instantie in de top 5 zijn gekozen, vanwege het feit dat deze twee de hoogste impact op de doelstellingen (maar ook de hoogste impact op de investeringen) hebben toch zullen worden meegenomen om ook deze aan de raad ter afweging voor te stellen. Het betreffen interventies die vooral meer invulling geven aan de (digitale) participatie van inwoners in het gemeentebestuur. De top “5+2” is dan als volgt:

Nr	Interventie Top 5+2
#1	Opzetten communicatiestrategie
#21	Meespraak op oriëntatieavonden
#26	Inrichten motie-markt (o.a. voor jongeren)
#30	Burgerberaad
#32	Burgerbegroting
#33	<i>Burgerparticipatieplatform</i>
#34	<i>Vormen van co-productie</i>

In bijlage 3 t/m 9 worden deze interventies verder uitgewerkt, zodat de gemeenteraad een goed besluit kan nemen over de interventies die men werkelijk wil gaan implementeren.

Selectie van interventies blijft mensenwerk!

De selectie van interventies is geen exacte wetenschap. Dat wil zeggen dat we werken met (onderbouwde) inschattingen en dat het selecteren van interventies ook gepaard gaat met enig gevoel over hoe deze interventies lokaal passen en welke ervaringen er al mee zijn. De werkgroep heeft bij haar uiteindelijk selectie vooral gekeken naar interventies die zoveel mogelijk impact hebben tegen zo laag mogelijke ‘kosten’. Daarbij is het ook belangrijk om te kijken naar interventies die qua vorm en doelgroep verschillend zijn zodat een zo divers mogelijk deel van de Zwijndrechtse inwoners kan worden bereikt. En het feit dat sommige interventies nu niet in de selectie zitten betekent niet dat deze op een later moment niet alsnog interessant kunnen worden: de waardering van de doelstellingen kan veranderen waardoor andere interventies opeens meer waarde kunnen krijgen. Als de raad op een gegeven moment bijvoorbeeld meer waarde gaat hechten aan het verbeteren van het functioneren van de samenwerking tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie, dan zullen interventies die daarop een positief effect hebben een grotere gewogen impact krijgen en daardoor interessanter worden om te gaan implementeren. Door dit proces over enige tijd opnieuw te doorlopen kunnen volgende stappen worden geïdentificeerd. Door het op deze wijze aanbrengen van focus wordt gericht en onderbouwd gewerkt, wordt de kans groter dat veranderingen ook daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd en het vertrouwen van inwoners daardoor zal groeien.

Voorstel

●●● De werkgroep bouwen aan vertrouwen stelt de raad voor om met onderstaande insteek en planning aan de slag te gaan met de geselecteerde (5+2) interventies:

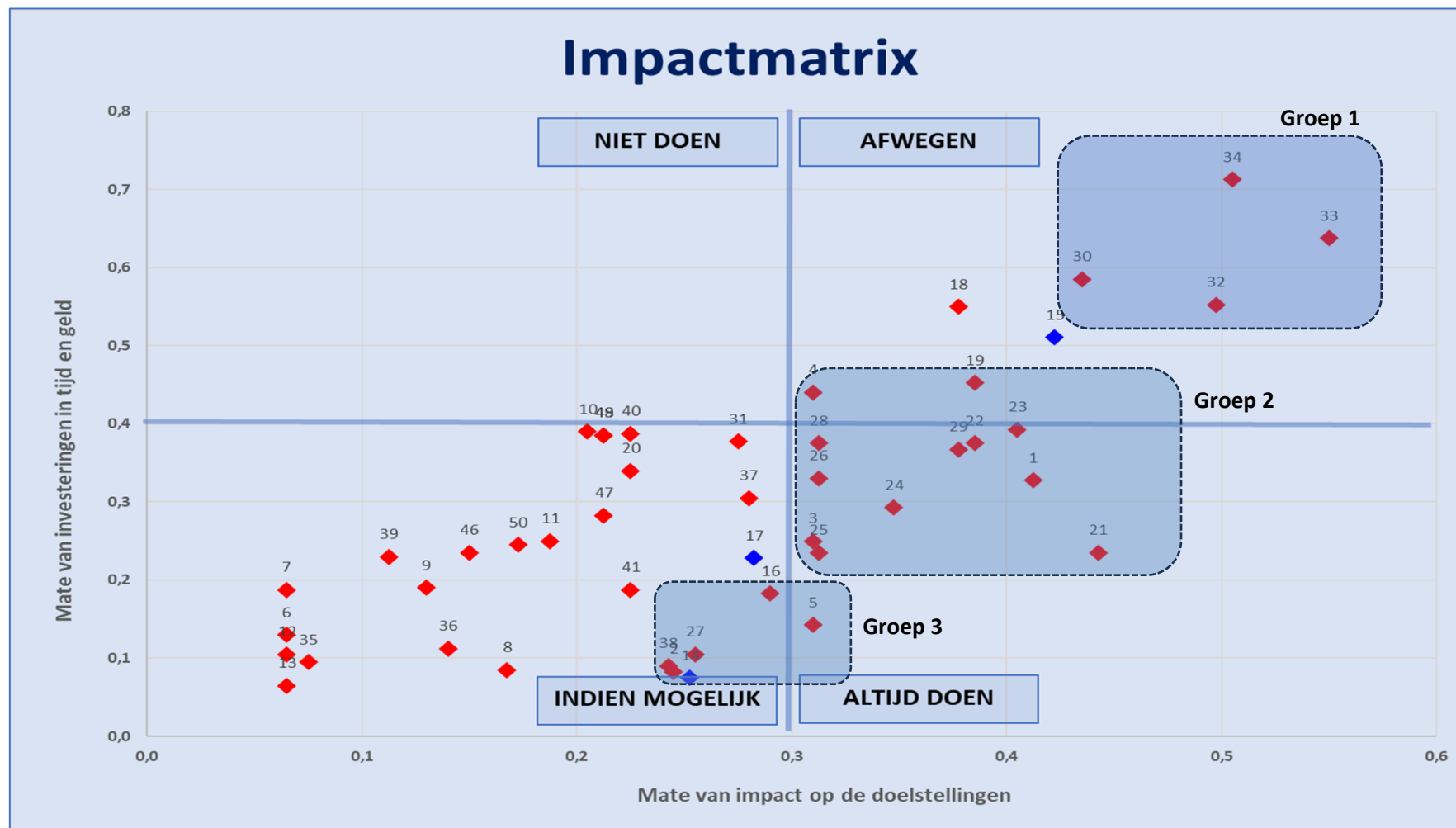
Wanneer	Interventie	Actie
1 ^e helft 2024	Opzetten communicatiestrategie	Opstellen en ter besluitvorming voorleggen aan de raad
	Meespraak op oriëntatieavonden	Uitwerken, voorleggen ter besluitvorming aan de raad en implementeren
	Burgerparticipatieplatform (inclusief burgerberaad en burgerbegroting)	Onderzoek door college naar mogelijkheden en besluit voorleggen aan de raad

Wanneer	Interventie	Actie
	Vormen van co-productie	Onderzoek door college naar mogelijkheden en besluit voorleggen aan de raad
2 ^e helft 2024	Inrichten motie-markt (o.a. voor jongeren)	Uitwerken en voorleggen ter besluitvorming aan de raad
	Burgerparticipatieplatform (inclusief burgerberaad en burgerbegroting)	Afhankelijk van onderzoek college implementeren
	Vormen van co-productie	Afhankelijk van onderzoek college implementeren
1 ^e helft 2025	Inrichtingen motie-markt (o.a. voor jongeren)	Implementeren

Naast het realiseren van bovenstaande is het van groot belang dat inwoners worden meegenomen in de plannen en de realisatie daarvan. Daarbij is het verstandig om deze communicatie af te stemmen op de communicatie die er wellicht vanuit het college en/of de ambtelijke organisatie vanuit deze opgave plaatsvindt.

Bijlage 1: Impact-matrix interventies 'Bouwen aan Vertrouwen'

● ● ● Hieronder wordt de impact-matrix weergegeven die is ontstaan als gevolg van 1) de waardering van de doelstellingen en investeringen door de gemeenteraad en 2) de inschatting van de werkgroep over de impact van de interventies op de doelstellingen en de investeringen.

Bijlage 2: Overzicht van de interventie-mogelijkheden

● ● ● Hieronder staat de totale lijst van interventies weergegeven die de gemeenteraad kan doen om te “bouwen aan vertrouwen”. De nummers corresponderen met de nummers in de impactmatrix (bijlage 1).

NR	INTERVENTIE
1	Opzetten communicatiestrategie
2	Uitleggen besluitvormingsproces
3	Verslag van raadsvergaderingen
4	Centraliseren raadsinformatie en streaming
5	Terugkoppeling naar insprekers bij carrousel
6	Opknippen info gemeente/raad
7	Onderscheid ojectief/partijpolitiek
8	Naambadges bij inkomsten
9	Persgesprekken
10	Eigen online kanalen gemeenteraad
11	Gast van de raad
12	Gastheerschap bij raadsvergaderingen
13	Aanpassen starmoment raadsvergadering
14	Actief reagere op Social Media
15	Opzetten participatiestrategie
16	Leidraad Dialogo structureel inzetten
17	Participatiewijzer structureel inzetten
18	Organiseren van themabijeenkomsten/wijkbijeenkomsten
19	Werkbezoeken
20	Op bezoek bij schoolklassen
21	Meespraak op oriëntatieavonden
22	Kinderconferentie
23	Zeepkist/inwonerspodium
24	Instellen raadsspreekuur
25	Meer vorm geven aan petities

NR	INTERVENTIE
26	Inrichten motie-markt (oa voor jongeren)
27	Inloopmoment voorafgaand aan raadsvergaderingen
28	Bijeenkomst waarin zienswijzen kunnen worden toegelicht
29	Op uitnodiging langs bij organisaties
30	Instellen van Burgerberaad
31	Instellen van een Burgerpanel
32	Instellen van een Burgerbegroting
33	Instellen van Burgerparticipatieplatform
34	Instellen van vormen van co-productie
35	Verduidelijken interne werkwijze en procedures
36	Analyseren onderwerpen Social Media
37	Versterken ondersteuning aan fracties
38	Verhogen budget Rekenkamer
39	Toegankelijker maken van ambtelijke bijstand
40	Organiseren sessie college/raad/organisatie
41	Spreken over samenwerking raad/college
42	Overnemen maatschappelijk vastgoed
43	Organiseren gemeentelijk aanspreekpunt
44	Budget beschikbaar stellen voor plannen
45	Bouwen aan een netwerken van sponsors
46	Uitnodigen van experts voor vernieuwingsimpuls
47	Op werkbezoek naar andere raad
48	Trainingsprogramma voor raadsleden
49	Training voor voorzitters van vergaderingen
50	Ontwikkelen van kennis bij scholieren

Bijlage 3: Interventie #1: Opzetten van een communicatiestrategie

●●● Hieronder worden 10 belangrijkste aspecten behandeld die te maken hebben met de implementatie van deze interventie:

Omschrijving	Achtergrond
Het opzetten van een effectieve communicatiestrategie kan aanzienlijk bijdragen aan het vergroten van het vertrouwen van inwoners. Een goed doordachte communicatieaanpak kan helpen om belanghebbenden, waaronder inwoners, op een transparante en begrijpelijke manier te betrekken bij besluitvormingsprocessen. De inhoud van dit plan beslaat doelstellingen, doelgroep, boodschap, communicatiekanalen, timing, verantwoordelijkheden, randvoorwaarden, budget, evaluatie en feedback.	Het opzetten van een communicatiestrategie kan bijdragen aan het vergroten van vertrouwen, door bijvoorbeeld besluiten goed uit te leggen, te laten zien waar de raad zich mee bezig houdt en aan te geven wat er wordt gedaan met de input van inwoners.
Betekenis	Doelstelling
Op dit moment wordt er vanuit de raad op verschillende manieren gecommuniceerd. Zo wordt de raadsagenda aangekondigd op in het gemeentenieuws, de raadsflits en op facebook. Daarnaast plaatsen raadsleden wekelijks een column in 'praat met de raad' over een door hen gekozen onderwerp via de gemeentelijke kanalen: de raadsflits en het stadsnieuws. Ook wordt er een terugblik gegeven over onderwerpen die in de raad zijn besproken en wordt er gecommuniceerd over werkbezoeken of andere bijzondere activiteiten van de raad. Bij alles wat er gecommuniceerd wordt is het belangrijk om helder te krijgen wat het doel is en wie de doelgroep is.	Er wordt een communicatiestrategie opgezet met doelen die aansluiten bij de behoeften van inwoners (besluiten beter uitleggen etc.) en de wensen vanuit de raad (zichtbaar en benaderbaar zijn voor inwoners).
Afbakening	Betrokkenheid
Het betreft een communicatiestrategie voor de raad en geeft weer op welke manier er vanuit de raad naar inwoners wordt gecommuniceerd. De communicatiestrategie is niet van toepassing op de communicatie vanuit het college, maar sluit wel aan op eerdere uitleg over een onderwerp. Dat betekent dat er voor goede raadscommunicatie ook een goede basis beschikbaar moet zijn vanuit het college.	Betrokkenen zijn: inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, B&W, raadsleden, ambtelijke organisatie en griffie.
Stappenplan	Middelen
1. Bepaal wie betrokken moeten zijn bij het opstellen van de communicatiestrategie 2. Maak een plan van aanpak voor de communicatiestrategie 3. Bepaal samen met de werkgroep bouwen aan vertrouwen van de raad het doel van de communicatiestrategie 4. Schrijf een communicatiestrategie 5. Communicatiestrategie ter besluitvorming voorleggen aan de raad 6. Uitvoering van plan van aanpak communicatiestrategie 7. Evalueer de strategie en stuur bij waar nodig (continue proces)	Het opzetten en uitvoeren van een communicatiestrategie kost tijd van de ambtelijke organisatie, griffie en raadsleden. De ureninzet kan worden gedekt uit bestaande fte's. Voor de communicatie-uitingen die worden opgenomen in de communicatiestrategie is mogelijk extra budget nodig. Voor het uitvoeren van de communicatiestrategie moet helder hoe de uitvoering wordt gedaan en wie wat doet.
Risico's	Randvoorwaarden
Een risico is dat de boodschap van communicatie niet goed overkomt. Een ander risico is dat er vanuit het Rijk een discussie is over de communicatiemiddelen die je als overheid kunt inzetten. Mogelijk worden deze middelen verboden.	Het is belangrijk om de behoeften van inwoners in het kader van communicatie in de gaten te blijven houden, deze kunnen namelijk veranderen. Er is veel onderzoek gedaan naar een effectieve inzet van communicatiemiddelen (wat werkt wel en wat werkt niet om het vertrouwen te versterken?). Het is van belang om deze onderbouwing mee te nemen bij de verdere uitwerking van een communicatiestrategie.

Bijlage 4: Interventie #21: Meespraak op oriëntatie-avonden

●●● Hieronder worden 10 belangrijkste aspecten behandeld die te maken hebben met de implementatie van deze interventie:

Omschrijving	Achtergrond
Het meespreken van inwoners tijdens oriëntatieavonden van de gemeenteraad is een belangrijk onderdeel van participatieve democratie op lokaal niveau. Dit proces stelt burgers in staat om hun stem te laten horen, hun zorgen te uiten en hun input te delen met hun gekozen vertegenwoordigers en ambtenaren. Dit heeft behoorlijke impact op communicatie en burgerparticipatie en versterkt ook het functioneren van de raad, doordat raadsleden beter op de hoogte zijn van wat er bij inwoners speelt.	Door meespraak bij oriëntatieavonden mogelijk te maken krijgen inwoners vroegtijdig in het besluitvormingsproces een stem. Op deze manier kan de input van inwoners meegenomen worden bij het maken van afwegingen door de raad. Dit zal ten goede komen voor het vertrouwen dat inwoners hebben in de gemeenteraad.
Betekenis	Doelstelling
Op dit moment kunnen inwoners aansluiten als toehoorder bij een oriëntatieavonden. Meespraak is op deze avonden nog niet mogelijk. Wel kunnen inwoners inspreken bij carrousel- en raadsvergaderingen. In een carrouselvergadering ligt het raadsvoorstel echter al voor ter bespreking.	Het doel is dat inwoners vroegtijdiger een mening kunnen geven over een onderwerp dat in de toekomst ter besluitvorming in de raad wordt behandeld. Op deze manier kan de input daadwerkelijk worden meegewogen in de uiteindelijke besluitvorming en zijn raadsleden beter op de hoogte van wat er bij inwoners speelt.
Afbakening	Betrokkenheid
Deze interventie richt zich op inspraak bij oriëntatieavonden van de gemeenteraad. Het gaat hierbij niet om de informatieavonden die door het college worden georganiseerd, waarbij raadsleden ook kunnen aansluiten.	Inwoners, college, ambtelijke organisatie, raad en griffie zijn betrokken.
Stapenplan	Middelen
1. Een werkwijze ontwikkelen die omschrijft op welke manier meespraak mogelijk is 2. Het doel en de verwachtingen van meespraak bij oriëntaties helder formuleren 3. Aanpassen reglement van orde van de gemeenteraad 4. Inwoners informeren over de mogelijkheid van meespraak bij oriëntatie avonden 5. Inwoners verwelkomen en ondersteunen tijdens vergaderingen 6. Evalueren	Deze interventie behoeft geen investeringen. De griffie kan deze interventie binnen de bestaande uren uitvoeren.
Risico's	Randvoorwaarden
Een risico bij deze interventie is het verwachtingsmanagement richting inwoners. Het is in het kader van bouwen aan vertrouwen belangrijk om als gemeenteraad de verwachtingen en het doel van meespraak bij een oriëntatie vooraf goed te communiceren.	Voor deze interventie wordt het reglement van orde aangepast. Op dit moment staat in het reglement van orde opgenomen dat oriëntatieavonden als doel hebben om de raad in de breedste zin van het woord voor te bereiden op besluitvorming. Een randvoorwaarden voor het implementeren van meespraak bij oriëntatieavonden kan zijn om verschillende vormen van oriëntatie-avonden te formuleren (bijvoorbeeld informierend, consulterend etc). Per vorm kan worden bepaald of meespraak door inwoners mogelijk is.

Bijlage 5: Interventie #26: Inrichten motie-markt (o.a. voor jongeren)

●●● Hieronder worden 10 belangrijkste aspecten behandeld die te maken hebben met de implementatie van deze interventie:

Omschrijving	Achtergrond
Het inrichten van een motie-markt voor de gemeenteraad is een innovatieve benadering om de betrokkenheid van burgers te vergroten en hen meer directe invloed te geven op het besluitvormingsproces op lokaal niveau.	Inwoners hebben aangegeven dat het belangrijk is dat er naar hen wordt geluisterd. De motie-markt is een interventie waarbij inwoners ideeën kunnen presenteren aan de raad. Op deze manier kan de raad serieus aan de slag met wat er leeft in de samenleving.
Betekenis	Doelstelling
Op dit moment is er nog geen motie-markt georganiseerd in Zwijndrecht. De behoefte om een motie-markt (o.a. voor jongeren) te organiseren leeft binnen de raad.	Het doel is om als gemeenteraad in gesprek te gaan met inwoners en te horen wat zij belangrijke thema's vinden voor Zwijndrecht. Raadsleden kunnen de ideeën van inwoners 'adopter' en hierover een motie indienen. Op deze manier zijn inwoners actief betrokken bij het besluitvormingsproces en wordt er naar hen geluisterd.
Afbakening	Betrokkenheid
Een motiemarkt kan worden ingezet voor een breed scala aan onderwerpen. Een keuze kan zijn om vooraf een thema te geven aan motie-markt. Bijvoorbeeld: duurzaamheid.	Betrokken zijn: inwoners, raadsleden en griffie.
Stappenplan	Middelen
1. Doel motie-markt formuleren 2. Motie-markten inplannen in het rooster van de raad 3. Communiceren over en inwoners uitnodigen voor de motie-markt 4. Begeleiding van inwoners bij het opstellen door moties door griffie 5. Raadsleden wegen af zij moties adopteren en brengen deze in bij de begrotingsraad 6. Inwoners uitkomsten motie-markt en eventuele besluitvorming terugkoppelen 7. Evaluer	Het organiseren van een motie-markt kan worden uitgevoerd binnen de bestaande uren van de griffie.
Risico's	Randvoorwaarden
Het is belangrijk om het doel van de motie-markt helder te communiceren naar de samenleving zodat de verwachtingen duidelijk zijn.	Inwoners hebben in de Quick Scan Lokale Democratie aangegeven dat het belangrijk is om besluiten goed uit te leggen. Om het vertrouwen van inwoners richting de gemeenteraad te vergroten is het van belang om goed te communiceren over de uitkomsten van de motie-markt en de besluiten die de raad naar aanleiding van de markt heeft genomen.

Bijlage 6: Interventie #30: Burgerberaad

●●● Hieronder worden 10 belangrijkste aspecten behandeld die te maken hebben met de implementatie van deze interventie:

Omschrijving	Achtergrond
Een burgerberaad, ook wel een burgerjury of burgerraad genoemd, is een vorm van burgerparticipatie waarbij een representatieve groep willekeurig gekozen burgers wordt betrokken bij het bespreken en nemen van beslissingen over maatschappelijke kwesties of beleidsvraagstukken. Het doel van een burgerberaad is om de stem van de burgers rechtstreeks te laten horen en hen te betrekken bij complexe of controversiële onderwerpen die invloed hebben op de samenleving. Dit kan een groot effect hebben op de mate van participatie en daarmee het vertrouwen van inwoners.	Het instellen van een burgerraad kan aanzienlijk bijdragen aan het versterken van het vertrouwen onder inwoners: de betrokkenheid onder inwoners neemt toe omdat zij een directe stem in de besluitvorming krijgen, het leidt tot meer transparantie van het besluitvormingsproces voor inwoners, het biedt een platform voor discussie en dialoog tussen gemeente en inwoners en leidt tot meer verantwoordelijkheidsgevoel nadat besluiten genomen zijn.
Betekenis	Doelstelling
Op 8 november 2022 is in de gemeenteraad de motie 'Burgerberaad' ingediend. Deze motie is vanwege onvoldoende steun vanuit de raad ingetrokken en niet in stemming gebracht. Op 27 juni 2023 is de motie 'Jongerenberaad jaarwisseling' ingediend. Deze motie is aangenomen door de gemeenteraad. In de motie wordt het college gevraagd om: een burgerberaad te organiseren en te faciliteren specifiek voor de jaarwisseling, in samenwerking met jongeren en relevantie partners, om de resultaten te betrekken bij de besluitvorming omtrent de jaarwisseling en de raad te informeren over de voortgang en uitkomsten.	Het doel van een burgerberaad is dat inwoners een actieve rol krijgen bij belangrijke opgaven die spelen binnen de gemeente Zwijndrecht. Op deze manier is de samenleving actief betrokken bij het besluitvormingsproces en wordt er naar hen geluisterd.
Afbakening	Betrokkenheid
Het instellen van een burgerberaad kan effectief zijn voor een breed scala aan onderwerpen, maar er zijn ook kwesties waarbij de effectiviteit minder is. Het is belangrijk om goed te bepalen voor welke onderwerpen dit wel en niet ingezet gaat worden.	Betrokken zijn inwoners, gemeenteraad en griffie.
Stappenplan	Middelen
1. Bepaal doel en reikwijdte van het burgerberaad 2. Bepaal wie betrokken moeten zijn bij het burgerberaad 3. Creëer een plan voor opzet en uitvoering 4. Mobiliseer de gemeenschap 5. Stel een faciliterend team samen 6. Organiseer bijeenkomsten en discussies 7. Evalueer en verfijn 8. Communicatie en follow-up	Het opzetten en uitvoeren van een burgerberaad kost, afhankelijk van de mate waarin het burgerberaad wordt ingezet, tijd van gemeenteraadsleden, medewerkers van de griffie en inwoners. Naast tijd van betrokkenen zijn er kosten verbonden aan facilitaire zaken (huur, middelen, catering), eventueel beveiliging, inhuur van experts, etc. Het is raadzaam om bij het opzetten niet te hard van stapel te lopen en eerst met één onderwerp te beginnen om ervaring op te doen over effectiviteit, tijdsinvestering en kosten. Om van daaruit verder te gaan.
Risico's	Randvoorwaarden
Belangrijk risico is dat niet vooraf duidelijk wordt bepaald en gecommuniceerd wat er met de resultaten wordt gedaan. Als blijkt dat met de adviezen van een burgerberaad niets wordt gedaan, dan kan dat grote impact op het vertrouwen hebben. Er bestaat ook een risico dat een burgerberaad geen goede afspiegeling is van de maatschappij, dat het beraad wordt gebruikt voor politieke manipulatie en dat er onvoldoende expertise aanwezig is om goede gesprekken te kunnen voeren. Dit zijn zaken die vooraf goed moeten worden bekeken voordat een burgerberaad van start gaat.	Het instellen van een burgerberaad kan een groot effect hebben op het vertrouwen; het is een instrument met veel impact. Daarmee zijn er ook grote risico's als het burgerberaad niet goed functioneert. Het is dus van groot belang dat een verdere uitwerking en implementatie zorgvuldig en afgewogen plaatsvindt. Men moet hierbij niet over één dag eis gaan.

Bijlage 7: Interventie #32: Burgerbegroting

●●● Hieronder worden 10 belangrijkste aspecten behandeld die te maken hebben met de implementatie van deze interventie:

Omschrijving	Achtergrond
Een burgerbegroting is een vorm van participatieve democratie waarbij inwoners direct betrokken worden bij het besluitvormingsproces over de besteding van een deel van het publieke budget. Het is een mechanisme dat inwoners de mogelijkheid geeft om zelf voorstellen te doen en te stemmen over hoe een specifiek deel van het budget van de overheid, gemeente of organisatie wordt toegewezen aan bepaalde projecten, initiatieven of gemeenschapsbehoeften.	Het instellen van een burgerbegroting zorgt voor transparantie van en betrokkenheid bij het besluitvormingsproces, het leidt tot meer vertrouwen in de gemeente en maakt inwoners medeverantwoordelijk, het brengt inwoners en verschillende belangen bij elkaar en zorgt zo voor sociale cohesie, en leidt tot effectievere besluitvorming omdat nieuwe ideeën een plek kunnen krijgen.
Betekenis	Doelstelling
Op dit moment is er nog geen burgerbegroting in Zwijndrecht. Wel bestaat PAK AAN! Dit is een aanpak van de gemeente Zwijndrecht om inwoners op een gemakkelijke en snelle manier te ondersteunen bij de uitvoering van ideeën en initiatieven in hun buurt. Hier vind je meer informatie over PAK AAN! PAK AAN! komt voort uit een motie die in 2014 is aangenomen door de gemeenteraad in het kader van 'Right to Challenge'.	De gemeenteraad van Zwijndrecht wil dat inwoners een directe invloed krijgen op waar een deel van het publieke geld aan wordt uitgegeven. Op deze manier wordt er naar inwoners geluisterd.
Afbakening	Betrokkenheid
Een burgerbegroting gaat altijd over een deel van het gemeentelijk budget. Bijvoorbeeld budget dat bedoeld is voor het verbeteren van de fysieke omgeving. Het is dus belangrijk om vooraf helder te maken welk budget betrokken is bij het maken van keuzes.	Belangrijke betrokkenen hierbij zijn: inwoners, college, gemeenteraad, griffie en de ambtelijke organisatie (financiën).
Stappenplan	Middelen
1. Bepaal de doelstellingen 2. Creëer bewustzijn bij inwoners 3. Betrek belanghebbenden bij het proces 4. Vestig een "burgerbegrotingscomité" voor begeleiding van het proces 5. Biedt trainingsprogramma's voor leden van het comité en inwoners 6. Ontwikkel een transparant en inclusief besluitvormingsproces 7. Neem dit proces op in de reguliere begrotingscyclus 8. Evalueer het proces naderhand 9. Zorg voor transparantie en verantwoording/terugkoppeling richting inwoners	Het opzetten en uitvoeren van een burgerbegroting kost, afhankelijk van de mate waarin burgers morgen meepraten over de begroting (aantal thema's/onderwerpen), tijd van gemeenteraadsleden, collegeleden, medewerkers van de griffie, de afdeling financiën en inwoners. Naast tijd van betrokkenen zijn er kosten verbonden aan facilitaire zaken (huur, middelen, catering), eventueel beveiliging, inhuur van experts, communicatie, etc.
Risico's	Randvoorwaarden
Belangrijk risico is dat niet vooraf duidelijk wordt bepaald en gecommuniceerd wat er met de resultaten wordt gedaan. Als blijkt dat met de keuzes/adviezen van de betrokken inwoners niets wordt gedaan, dan kan dat grote impact op het vertrouwen hebben. Er bestaat ook een risico dat een burgerberaad geen goede afspiegeling is van de maatschappij, dat het beraad wordt gebruikt voor politieke manipulatie en dat er onvoldoende expertise aanwezig is om goede gesprekken te kunnen voeren. Dit zijn zaken die vooraf goed moeten worden bekeken voordat een burgerberaad van start gaat.	Het instellen van een burgerbegroting kan een groot effect hebben op het vertrouwen; het is een instrument met veel impact. Daarmee zijn er ook grote risico's als het burgerberaad niet goed functioneert. Het is dus van groot belang dat een verdere uitwerking en implementatie zorgvuldig en afgewogen plaatsvindt. Men moet hierbij niet over één dag eis gaan.

Bijlage 8: Interventie #33: Burgerparticipatieplatform

●●● Hieronder worden 10 belangrijkste aspecten behandeld die te maken hebben met de implementatie van deze interventie:

Omschrijving	Achtergrond
Een burgerparticipatieplatform is een online platform dat is ontworpen om de betrokkenheid van burgers te vergroten en hen de mogelijkheid te bieden om actief deel te nemen aan het besluitvormingsproces, discussies te voeren over maatschappelijke vraagstukken, ideeën te delen, en feedback te geven aan de overheid, gemeenten, organisaties, of andere belanghebbenden. Het is een digitaal medium dat gebruikmaakt van technologie om burgerparticipatie te faciliteren en te bevorderen.	Het instellen van een burgerraad kan aanzienlijk bijdragen aan het versterken van het vertrouwen onder inwoners: de betrokkenheid onder inwoners neemt toe omdat zij een directe stem in de besluitvorming krijgen, het leidt tot meer transparantie van het besluitvormingsproces voor inwoners, het biedt een platform voor discussie en dialoog tussen gemeente en inwoners en leidt tot meer verantwoordelijkheidsgevoel nadat besluiten genomen zijn.
Betekenis	Doelstelling
Het college maakt bij het opstellen van raadsvoorstellen gebruik van het Bewonerspanel van Onderzoekscentrum Drechtsteden. Hier staat meer informatie over dit panel: https://www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl/Onderzoek_advies/Bewonerspanel . In het plan van aanpak bouwen aan vertrouwen, dat is vastgesteld op 7 februari 2023, staat de bouw van een digitaal participatieplatform opgenomen. Hiervoor is €30.000,- gereserveerd. Er wordt een digitale tool ontwikkeld waarmee jongeren op een laagdrempelige manier hun stem kunnen laten horen (voorbeelden hiervan zijn te vinden op www.smarticipatie.nl/tools/maptionnaire). Hiervoor worden op dit moment verschillende mogelijkheden onderzocht. Boven het lijstje staat: Denknetwerk – Laat je stem horen! Meld je nu aan . Daarnaast is afgesproken dat het digitale panel van het OCD in Zwijndrecht meer en beter wordt gebruikt.	Het doel van het burgerparticipatieplatform is om de betrokkenheid van inwoners te vergroten. Het Bewonerspanel van Onderzoekscentrum Drechtsteden wordt enkel gebruikt voor het afnemen van enquêtes. Het opzetten van het platform maakt het mogelijk om bijvoorbeeld ook online discussies te voeren, waardoor inwoners op een effectievere manier digitaal kunnen bijdragen aan het besluitvormingsproces.
Afbakening	Betrokkenheid
Bij het implementeren van een burgerparticipatieplatform gaat het eigenlijk vooral om het creëren van een digitale plek waar inwoners betrokken kunnen worden bij het nadenken over belangrijke thema's. Zo platform is dus eigenlijk vooral faciliterend. De burgerbegroting is een inhoudelijk thema dat (deels of geheel) via zo'n platform zou kunnen plaatsvinden. Dit geldt ook voor een burgerberaad waar inwoners betrokken worden bij een specifiek onderwerp. Zo'n burgerberaad kan fysiek maar ook via zo'n platform plaatsvinden.	Voor het implementeren van een burgerparticipatieplatform is het nodig te zoeken naar een leverancier die dit voor de gemeente kan doen. Voorbeelden van leveranciers zijn Citizenlab (https://www.citizenlab.co/nl-nl), Circlelytics (https://www.circlelytics.com/nl/) en Swipocratie (https://www.swipocratie.nl). Daarnaast is betrokkenheid nodig van inwoners, maatschappelijke organisaties, gemeenteraadsleden, griffie en ambtelijke organisatie (ICT).
Stappenplan	Middelen
1. Bepaal doelstelling en doe een behoefteanalyse 2. Bepaal goed wie er bij dit proces betrokken moeten zijn 3. Kies de juiste technologische infrastructuur 4. Ontwerp een duidelijk gestructureerd participatieproces 5. Ontwikkel een goede communicatiestrategie voor bewustheid en participatie 6. Zorg voor goede training en ondersteuning bij beheer en gebruik van het platform 7. Doe pilots en verzamel feedback om het platform steeds beter te tunen 8. Zorg voor continue evaluatie en verbetering 9. Zorg voor een duurzaam systeem door regelmatige onderhouds- en verbeteringswerkzaamheden	Voor het implementeren van een burgerparticipatieplatform moet een leverancier worden aangetrokken. De aanschaf en inrichting van zo'n platform kost geld en tijd. Dit is uiteraard erg afhankelijk van de mate waarin gebruik gemaakt gaat worden van zo'n platform en de leverancier die het platform kan leveren. Als voorbeeld is contact opgenomen met Circlelytics. Zij bieden zo'n platform aan op basis van gebruik. Het is mogelijk om steeds een specifiek project te definiëren waarop de gemeente inwoners wil laten participeren. Zo'n project kost dan ongeveer 2.500 euro. Het is ook mogelijk om een ongelimiteerde versie af te nemen. Dan is het mogelijk om zoveel als wenselijk participatietrajecten te definiëren. De kosten komen dan uit op tussen de 22.000 en 29.000 euro per jaar. Tijd voor implementatie en ondersteuning zijn dan inbegrepen. Naast deze externe kosten, kost dit natuurlijk ook tijd van interne betrokkenen om zo'n project op te zetten en de resultaten daarvan te verwerken een mee te nemen in verdere besluitvorming.
Risico's	Randvoorwaarden
Het implementeren van een burgerparticipatieplatform kent risico's met betrekking tot beveiliging, privacy, techniek, adoptie door inwoners, voldoen aan wet- en regelgeving en reputatie.	Als gekozen wordt voor een burgerparticipatieplatform moet vooraf goed nagedacht worden over de invulling ervan. Het risico dat het platform niet conform verwachting functioneert of niet door inwoners wordt gebruikt moet tot het minimum worden beperkt.

Bijlage 9: Interventie #34: Vormen van co-productie

●●● Hieronder worden 10 belangrijkste aspecten behandeld die te maken hebben met de implementatie van deze interventie:

Omschrijving	Achtergrond
Co-productie van inwoners in een gemeente verwijst naar een vorm van samenwerking tussen burgers, overheidsinstanties en andere belanghebbenden waarbij inwoners een actieve en gelijkwaardige rol spelen bij het ontwerpen, ontwikkelen, implementeren en evalueren van beleid, diensten en projecten in de gemeente. Het gaat verder dan alleen burgerparticipatie, waarbij burgers vaak alleen worden geconsulteerd of geïnformeerd. Co-productie omvat een diepgaandere betrokkenheid van inwoners, waarbij ze als partners worden gezien en betrokken zijn bij het hele proces.	Het invoeren van vormen van co-productie leidt tot meer transparantie in besluitvormingsprocessen en uitvoering van projecten, inwoners voelen zich gehoord en als gelijke behandeld, geeft kans op effectievere oplossingen voor gemeenschappelijke problemen en kan leiden tot een sterkere sociale cohesie.
Betekenis	Doelstelling
In Zwijndrecht zijn er een aantal co-producties met samenwerkingspartners en ondernemers. Inwoners worden hier ook bij betrokken (maar niet altijd vanaf stap 1). Voorbeelden van intensieve samenwerkingen zijn: opgave Veerkrachtige wijken, Samenwerkingsagenda onderwijs, kinderopvang, jeugd en gemeente en de aanleg van het warmtenet. De participatiewijzer van de gemeente Zwijndrecht kan worden gebruikt om te bekijken of een onderwerp zich leent voor co-productie.	Het doel van het implementeren van vormen van co-productie is dat inwoners actief betrokken zijn bij het gehele proces om beleid, diensten en projecten te organiseren. Op deze manier wordt er naar inwoners geluisterd en maak je hen onderdeel en medeverantwoordelijk voor de totstandkoming van projecten in de eigen gemeente. Dit zorgt voor vertrouwen van de samenleving in de gemeente.
Afbakening	Betrokkenheid
Co-productie is een breed begrip dat varieert van het betrekken van inwoners bij opinievorming tot het daadwerkelijk samen vormgeven en uitvoeren van projecten. Er zijn dus vele vormen van co-productie mogelijk en er zal dus vooraf goed moeten worden bepaald met welke vormen men wil gaan starten/experimenteren. In tegenstelling tot de interventie "meespraak op oriëntatieavonden" gaat co-productie in principe wel verder dan dat. We definiëren co-productie hier als actieve participatie van inwoners waarbij inwoners en gemeente als gelijken samen optrekken om iets te realiseren.	De betrokkenheid hangt af van het onderwerp en varieert van de gemeenteraad, griffie, college, ambtelijke organisatie, inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven.
Stapenplan	Middelen
1. Behoeftanalyse: onderzoek waar co-productie zou kunnen werken 2. Creëer bewustzijn zowel bij inwoners als bij het bestuur en de ambtelijke organisatie 3. Ontwikkel een co-productiebeleid 4. Betrek belanghebbenden om inzicht te krijgen in perspectieven van inwoners 5. Vorm co-productieteams van ambtenaren en inwoners 6. Train en bouw capaciteit op 7. Monitor en evalueer 8. Communiceer regelmatig 9. Pas aan en innoveer	Afhankelijk van de vorm van co-productie kost dit tijd van inwoners en vooral ambtelijke organisatie. Het kan zijn dat ook gemeenteraadsleden bij vormen van co-productie betrokken zijn maar het zwaartepunt ligt vermoedelijk bij de ambtelijke organisatie. Verder zijn er kosten gemoeid met het faciliteren van de samenwerking door gebruik van ruimtes en samen vormgeven aan een project.
Risico's	Randvoorwaarden
Risico bij implementatie van co-productie in een gemeente zijn inconsistente betrokkenheid bij inwoners (geen juiste vertegenwoordiging), onvoldoende capaciteit bij inwoners, conflicten en meningsverschillen bij verschillende belangen, onvoldoende middelen, verlies van vertrouwen door onvoldoende onderhoud en verlies van vertrouwen door lange besluitvormingsprocessen.	Het implementeren van co-productie vergt tijd, inspanning en continue betrokkenheid van zowel de gemeenschap als de lokale overheid. Het kan echter leiden tot een versterkte gemeenschap, een betere dienstverlening en een groter gevoel van gemeenschappelijk belang bij het oplossen van problemen.